

HOVEDTANKER I GALATERBREVET

A.O. Halås 2009

II EVANGELISK FRIHET ELLER LOVISK TRELDDOM

(Kapittel 3-4)

Galaterbrevet er skrevet i hast. Det kan sammenlignes med den livreddende førstehjelp som gis ved en ambulanseutrykning. Samtidig skrev Paulus til de kristne i Roma. I motsetning til sine søsken i Galatia var ikke de i ferd med å falle bort fra Jesus. Derfor kan Paulus ta seg bedre tid å utdype mer i Romerbrevet, slik legen som i ro og mak driver forebyggende arbeid med sin pasient. Romerbrevet og Galaterbrevet må derfor leses sammen, ikke minst når det gjelder loven og evangeliets plass i frelsen.

4) LOV ELLER EVANGELIUM SOM FRELSSESVEI?

Paulus er nærmest i sjokk. Han har vanskelig med å tro det som har skjedd med galaterne på bare kort tid siden han var på besøk hos dem (*Gal 1,6*). For å imøtegå judaismen bruker Paulus to argumenttrekker, deres erfaring og ikke minst hva Skriften sier.

a) Galaternes erfaring (3, 1-6)

Få hadde fått Jesu frelsesverk og den kristne tro så detaljert utlagt, forkynt og undervist som Galaterne. Det var som om Paulus hadde stått med malerpenselen og malt trekk for trekk av Jesus og hans frelse. Grundigere kunne selv ikke en Herrens apostel gjøre det, og nå er galaterne altså i ferd med å vende dette ryggen

Gal 3:1 Uforstandige galatere! Hvem har forhekset dere? Dere som har fått Jesus Kristus malt for øynene som korsfestet!

Galaterne hadde mange erfaringer fra sin korte tid som kristne. De var blitt frelst og fått Den Hellige Ånd, de hadde fått nådegaver som var kommet i bruk og de hadde opplevd mange store ting mellom seg (3,4). Paulus sin argumentasjon er enkel: Skjedde dette FØR eller ETTER at judaistene kom? Skjedde det FØR så var det fordi de hadde hørt det rene evangeliet om nåden alene. Skjedde det ETTER så var det fordi galaterne utførte religiøse prestasjoner (omskjærelse, høytider m.m.) i tillegg til å tro. *Gal 3:5*

b) Skriftens vitnesbyrd om lov og evangelium (3,6 f.f.)

”Skriftbeviset” sto sterkt blant de første kristne. Uansett hvor sterke erfaringer man hadde, kun ut i fra det som sto skrevet skulle noe avgjøres. Paulus argumenterer ut ifra skriften at ”lovens vei” og ”evangeliets vei” ikke kan la seg kombinere.

- Lovens vei betyr at du ved siden av å tro på Jesu frelsesverk skal bidra med noe selv for å bli frelst og for å få være en kristen
- Evangeliets vei betyr at du alene stoler på Jesu frelsesverk på Golgata og tror på dette UTEN å bidra med noe selv til din frelse eller kristenstand
- Abraham og hans tro

Gal 3:6-7 Det er som med Abraham: Han trodde Gud, og det ble regnet ham til rettferdighet. Derfor skal dere vite at de som har tro, de er Abrahams barn.

Judaistene hevdet at de var de ”ekte” kristne og henviste til Abraham som jødernes stamfar og de troendes far. De snakket varmt om Abrahams tro og brukte det som et argument for at de kristne måtte

de la seg omskjære og holde lovens bud. For jødene var Abrahams tro noe Abraham fikk fordi han hadde gjort seg fortjent til det.

Paulus går sterkt imot dette. Abraham ble ikke rettferdig for Gud ved tro fordi han fortjente det, han ble erklært rettferdig av Gud uten å fortjene det, ganske enkelt fordi han trodde på Guds ord og Guds løfter om en frelser som skulle komme. Han ble erklært rettferdig FØR han ble omskåret *1. Mos 15,6 og 1. Mos 17,10 Rom 4, 7-12*

Kristen tro er ikke en prestasjon (var den det var den en lovgjerning). Kristen tro holder fordi den ser på Jesus.

"men når mi tru sig saman og alt mitt eige verk, då har eg berre Jesus, og då er trua sterk"

Dette er evangeliets vei til himmelen. Gud erklærer syndere rettferdig fordi at man tror evangeliet om Jesus Kristus.

- **Moses og hans lov**

Så meldte spørsmålet seg mellom Galaterne som det har gjort for så mange opp igjennom historien. Når Abraham ble rettferdiggjort for Gud ved tro alene, hvorfor gir da Gud loven til Moses?

Gal 3:18-19

Loven er ikke bare de 10 bud. Loven er heller ikke bare "Moselovens forordninger" slik vi finner de i 2.-5. Mosebok. Loven er ALT det Gud krever av et menneske. Loven er alt i Bibelen som viser oss Guds hellighet og hans hellige krav til de som vil ha noe med han å gjøre.

"Lovens preken er alt det som preker om våre synder og Guds vrede, hvilken måte det enn skjer på. Evangeliet er derimot en preken som intet annet viser og gir enn nåde og tilgivelse i Kristus" Martin Luther

"Loven er Guds hellighet uttrykt i ord" Lars Eritsland

Loven ble gitt (ved Moses på Sinaifjellet) fordi den skulle vise oss Guds hellig krav, vår synd og utilstrekkelighet og slik føre oss til Jesus og hans frelse.

Gal 3:24 Slik er loven blitt vår tuktemester til Kristus, for at vi skulle bli rettferdiggjort av tro.

Galaterne skulle vite at ville de først gå "lovens vei" til Gud så holdt det ikke med litt omskjærrelse. Da måtte de holde ALT, absolutt ALT absolutt HELE tiden. *Gal 3:10*

I møte med disse uoverstigelige og umulig krav kan et menneske forstå at det ikke har noen mulighet, ikke noe håp. Slik kan loven (Guds krav) tukte oss / lede oss / tvinge oss til å søke den andre veien til Gud, evangeliets vei / Jesu frelse. Da har loven blitt vår tuktemester til Kristus (lovens 2. bruk). Men loven kan ikke frelse oss, det kan bare evangeliet om Jesus.

5) TRELL ELLER FRI ?

Om vi går "lovenes vei" eller "evangeliets vei" får konsekvenser for vårt forhold til Gud. Enten blir vi "treller" (står utenfor samfunnet med Gud) eller så blir vi sønner/barn/frie (er frelst og er Guds barn ved troen på Jesus). Det er stor forskjell på den beviste ateist, den hedenske trollmann, den voldelige islamist eller det religiøse norske kirkemedlem. Men i sitt grunnvesen er de likevel felles, de "ligger alle i lovens gate" og står derfor utenfor friheten og frelsen som evangeliet gir.

a) Isak og Ismael

Abraham fikk løftet om å bli stamfar til et stort folkeslag og til verdens frelser (1. Mos 12, 1-3). Men han var 100 år, kona var 90 år, så Abraham ville bidra selv. Han "gikk inn til" sin unge tjenestekvinne Hagar og så ble hun gravid og fødte sønnen Ismael. Senere ble Sara gravid og fødte Isak. Han var "løftes-sønnen" fordi hans fødsel menneskelige talt ikke var mulig. Gjennom Isak ble Abrahams løfte oppfylt. Paulus bruker dette for å vise forskjellen mellom lovens og evangeliets vei. Isak og Ismael representerer disse to ulike veiene til Gud (to pakter), ved egen hjelp og i tro på Guds løfte.

Gal 4,21-31 v 23-24 v 28

b) Guds sønn har kjøpt oss fri

Gal 4:4-5 Men da tidens fylde kom, utsendte Gud sin Sønn, født av en kvinne, født under loven, for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven, så vi skulle få barnekår.

Jesus holdt loven og oppfylte den. Så byttet han plass med meg som ikke klarte å holde loven. Slik betalte han min gjeld, kjøpte meg fri og jeg får være Guds barn på tross av alle mine fall og nederlag. Jeg er frikjøpt fra lovens krav og lovens forbannelse av Jesus.

c) Gud har gjort meg til sitt barn

Gal 4:5 for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven, så vi skulle få barnekår.

Gud valgte å gjøre meg til sitt barn. Han "adopterte meg" (slik står det egentlig i v 5) ikke fordi jeg var snill og fortjente det, men fordi han ville det slik. Jeg har en Far i himmelen som elsker meg selv om jeg ikke gjør hans vilje. *1Kor 1:27-28*

d) Du har fått Den Hellige Ånd

Gal 4:6 Og fordi dere er sønner, har Gud sendt sin Sønnns Ånd inn i våre hjerter..

Evangeliet setter fri og gir oss Den Hellige Ånds gave. Han flytter inn i våre hjerter og gir oss del i alle Guds velsignelser.

e) Du har fått bønnerett

Gal 4:6 ... gjør at vi roper: Abba, Far!

Som barnet sier "pappa" kan vi få gå til den hellige Gud og få være hos han. Vi kan be om hva vi vil og han vil svare på våre bønner.

f) Du er arving

Gal 4:7 Så er du da ikke lenger trell, men sønn. Men er du sønn, da er du også arving, innsatt av Gud.

Alt det Gud eier er ditt. Derfor har en kristen noe han eier også i døden da vi må gi slipp på alt annet. Han eier Jesus og himmelen og alle Guds skatter for evig.

KORT OPPSUMMERING:

Andre hovedtanke i Galaterbrevet er skillet mellom loven og evangeliet som frelsesvei. Loven kan ikke frelse, men den kan tukte meg til å søke frelse og frelseren. Evangeliet gir meg del i Guds frelse i Jesus Kristus med alle de løfter og privilegier som der finnes. Ved evangeliet er jeg ikke lenger en slave/trell, men jeg er fri og lever som Guds barn.

